

Back to basic

Eenvoudiger aanbesteden om geldverspilling te voorkomen of beperken

Eerder dit jaar schreven we al dat uit onderzoek was gebleken dat Nederlandse gemeenten veel geld verspillen bij aanbestedingen. Nu veel kunstgras voetbalvelden binnenkort aan vervanging toe zijn, komt het aanbesteden weer om de hoek kijken. Waar kunnen we die nog verbeteren?

Auteur: Guy Oldenkotte

De conclusie dat gemeenten geld verspillen bij aanbestedingen werd eerder dit jaar getrokken door onderzoekers van Bouwend Nederland en Uneto, twee branche-organisaties voor de installatietechniek en bouwindustrie. Onvoldoende kennis van de aanbestedingsregels zou, volgens beide organisaties, er toe bijdragen dat vele tientallen miljoenen euro's jaarlijks verloren gaan bij het aanbesteden van een project. Dat is veel geld in deze tijd van bezuinigingen. Bouwend Nederland en Uneto waren van mening dat veel geld bespaard kan worden wanneer gemeenten eenvoudiger aanbesteden.

Kan ook onderhands

Volgens de onderzoekers van Bouwend Nederland en Uneto snijden veel gemeenten zichzelf in de vinger omdat ze doorgaans alle projecten aanbesteden via een openbare aanbesteding. "Pas vanaf een waarde van 4.8 miljoen euro is een gemeente echter verplicht om openbaar aan te besteden. Maar er zijn gemeentes bij die al openbaar aanbesteden bij een projectwaarde van 100 duizend euro. Wanneer ze dit soort projecten onderhands aanbesteden, dan kunnen ze op jaarbasis vele tientallen miljoenen euro's besparen", claimde Pieter van den Eijnden,

De verwachting is dat korfbal in de toekomst meer op kunstgras gespeeld gaat worden.

aanbestedingsspecialist bij Uneto. De aanschaf van een kunstgrasveld blijft doorgaans ruim onder die 4.8 miljoen euro, waarmee dergelijke projecten dus, volgens Van den Eijnden, eveneens onderhands kunnen worden aanbesteed. Joost

Fijneman, aanbestedingsdeskundige bij Bouwend Nederland, voegt daaraan toe: "een gemeente die een groot deel van haar werken aanbesteedt via onderhandse procedures heeft opdrachtgevers echt wat te bieden. Goed gedrag kan worden

Martin Heemskerk

Seth van der Wielen

beloond, zodat kwaliteit leveren de moeite waard is." Ook innovatie en duurzaamheid krijgen volgens beide brancheorganisaties meer ruimte wanneer er gekozen wordt voor deze manier van aanbesteden.

Weten waar men aan toe is

Peter Batelaan van HB Advies heeft er zo z'n eigen mening over. "Mijn voorkeur gaat uit naar een meervoudige onderhandse aanbesteding. Wanneer wij betrokken zijn bij de aanleg van een kunstgrasveld dan nodigen we meestal vier tot zo'n zes bedrijven uit om in te schrijven. Daarmee weten we zeker dat we een bepaalde kwaliteit krijgen." Batelaan is daarbij wel voorstander van

Dankzij uitvoerige bestekken weet iedereen exact waar hij aan toe is.

Veel inschrijvers schrijven laag in om toegang tot de onderhandelingstafel te krijgen

uitvoerige omschrijvingen. "Ik ben een groot voorstander van zogenaamde RAW-bestekken waarin veel nadruk wordt gelegd op de details. Het voordeel daarvan is dat iedereen precies weet waar hij aan toe is. Natuurlijk gaat het meestal om de prijs maar je wilt proberen de kwaliteit ook mee te laten wegen." Dat laatste is echter lastig, geeft Batelaan toe. "Er is een duidelijk overzicht van leveranciers, maar allen hebben ontzettend veel producten. Vaak zie je door de bomen het bos niet meer. Bovendien is het lastig om op de hoogte te blijven van alle ontwikkelingen terwijl er vaak wat wordt geroepen zonder dat het is bewezen."

Op basis van de ingeleverde bestekken maakt Batelaan vervolgens z'n eerste schifting. "Potentiële leveranciers kunnen op alle extra's punten scoren. Maar het is belangrijk om zaken zoals hekwerk en bestrating, mocht dat moeten worden meegenomen, goed te omschrijven in het bestek. Het is belangrijk dat je dat goed kunt vergelijken." Andere zaken laat Batelaan bewust

buiten de procedures. "Zaken zoals doelen en dugouts adviseer ik altijd om direct te laten leveren. Die zijn zo specifiek. Door ze direct te laten leveren voorkom je veel onnodige discussie. Andere zaken lijken steeds vaker bewust buiten de aanbesteding te worden gelaten. In merk dat het steeds meer een trend wordt in gemeentes om zelf het onderhoud te verzorgen. In dat geval is het goed dat de aannemer kan bedingen dat hij regelmatig de kwaliteit van het onderhoud kan komen garanderen om zo er zeker van te zijn dat bij eventuele problemen de garanties kunnen worden nagekomen. Nu Fifa Preferred Producers tegenwoordig verplicht zijn om onderhoudsmateriaal mee te leveren zal die trend zich, hoogstwaarschijnlijk, verder doorzetten."

Laag inschrijven, hoog eindigen

Tijdens het Nationale Sportvelden congres, eind november in Zwolle stipte Anja van den Borne van Deterink Advocaten en Notarissen al aan dat veel inschrijvers op een aanbesteding de instelling hebben om in te schrijven met een goedkoop product om zo toegang tot de onderhandelings-tafel te krijgen. Die instelling is Martin Heemskerk van ASC Sports and Water een doorn in het oog. "We zouden eigenlijk af moeten van die zogenaamde 'zesjes' ofwel hakken-over-de-sloot mat. Iedere leverancier heeft er wel één om vervolgens te kunnen gaan onderhandelen over een product dat net wat beter is, maar tevens ook duurder is." Volgens Heemskerk is het daarom belangrijk

De verwachting is dat het aantal nieuwe velden zal blijven stijgen.

"Ik verwacht dat verenigingen vaker zelf hun kunstgrasvelden moeten bekostigen"

dat goed wordt omschreven wat de gemeente of de club verwacht. "De vraag is echter hoe je dat allemaal goed in je bestek gaat zetten? De laagste prijs is doorgaans bepalend. Zeker wanneer blijkt dat een mat die net iets duurder is heeft laten zien dat die ook wat langer meegaat." Volgens Heemskerk zit het probleem hem juist in het feit dat het de gemeente is die over gaat tot aanschaf, terwijl het eigenlijk aan de club moet zijn om te bepalen waaraan het veld moet voldoen. "Daar zit een verschil van mening. Maar als je een club die aanschaf laat organiseren dan ben je al dichterbij het verkrijgen van een product dat je eigenlijk wilt hebben, hoewel je daarbij ook het risico loopt dat de aanschaf visueel gestuurd is of dat er te weinig kennis bij de vereniging is om een afgewogen besluit te maken." Volgens Heemskerk is het eigenlijk tijd dat het hele proces op de schop gaat. "Het is tijd om te kijken of het aanbesteden niet anders kan om zo meer innovatie aan te moedigen."

Een van de suggesties van Heemskerk is dat ook voor de kunstgrasvelden een soort Grasgids

verschijnt. "Met de grasgids voor natuurgrasvelden weet iedereen waar hij aan toe is. Er staat exact omschreven wat de kwaliteit is en hoe het is beoordeeld. Iets dergelijks zou er ook voor kunstgrasvelden moeten komen. Dan is het gelijker dat een veld met de beoordeling '7' niet per definitie duurder is dan een veld dat we als '6' beoordelen omdat die waarden objectief zijn vastgesteld."

Nog altijd groeimarkt

Het idee voor een Kunstgrasgids is zo gek nog niet. Seth van der Wielen van Adviesburo De Meent is er namelijk van overtuigd dat het aantal kunstgrasvelden dat in Nederland de komende jaren zal worden aangelegd verder zal blijven stijgen. Daarnaast verwacht Van der Wielen dat er in de toekomst meer behoefte zal zijn aan zoiets als een kunstgrasgids omdat ook partijen met minder verstand van zaken zullen worden geconfronteerd met het zelfstandig aanschaffen van kunstgras. "Voor voetbal zal het meer een vervangingsmarkt gaan worden nu de meeste verenigingen al een aantal jaren beschikken over een kunstgrasveld. Maar er zullen ook nieuwe velden worden aangelegd voor onder meer zeven tegen zeven en er zullen zelfs complete (omni-) sportparken worden ontwikkeld. Maar ik verwacht ook dat sommige sporten zoals korfbal meer op kunstgras zullen gaan spleen, waardoor er voor die sporten juist meer velden moeten worden aangelegd. Dit ondanks de huidige financiële dip die momenteel de markt in haar greep

houdt", aldus Van der Wielen.

Het belang van goede bestekken of andere contracten en aanbestedingen blijft daarom onverminderd hoog. Andere ontwikkelingen zullen, volgens hem, de druk op de kwaliteit van de bestekken en aanbestedingen alleen maar doen opvoeren. "Er zijn veel sporten die zich zelf bedruipen en ik verwacht dat in de toekomst meer sporten gelijk getrokken zullen gaan worden door gemeentes. Gemeenten zullen een meer uniforme benadering gaan los laten op alle buitensporten. Voetbal zal dan minder gefaciliteerd worden in vergelijking tot de huidige situatie en andere sporten zullen dan juist meer gefaciliteerd gaan worden. Op dit moment zijn het met name de gemeentes die de kunstgrasvelden voor voetbal bekostigen maar ik verwacht dat verenigingen dat in de toekomst meer zelf moeten gaan regelen. Als die verwachting daadwerkelijk uitkomt dan zullen de regels voor de aanbesteding minder strak worden gehanteerd. Bovendien zal de keuze gemaakt gaan worden door mensen die minder goed bekend zijn met de ins en outs van kunstgras. Goede bestekken blijven daarom essentieel. Gemeentes zullen verenigingen wel verplichten om marktwerking te borgen. In dat scenario zullen gemeentes uniform beleid op gaan stellen voor verenigingssporten en worden beslissingen meer genomen op hoofdlijnen. De exacte invulling wordt daarbij overgelaten aan verenigingen."